

KONCEPCIA ĎALŠIEHO SMEROVANIA

Mgr.art. DANA KURILLOVÁ

Máj 2006

ANALÝZA súčasnej SITUÁCIE

Pri analýze súčasnej situácie divadelnej kultúry treba hneď na úvod povedať, že v súčasnosti absentuje koncepcia v oblasti kultúry na Slovensku. Žiaľbohu najvýraznejšie sa to prejavuje kultúrnou negramotnosťou detí a mládeže.

Niektoré divadlá a kultúrne inštitúcie boli delimitované na vyššie územné celky. Koncepcia v zásade vychádzala zo správnej tézy, že obyvatelia regiónu majú rozhodovať o inštitúciách vo svojom regióne. Prvý krok bol teda správny. Ale podnes absentuje druhý krok – kultúrna politika štátu, ktorá by definovala svoje priority a koncepciu v oblasti kultúry a umožnila tak naplniť aj všetky formy ich zabezpečenia.

Divadlo pre deti a s deťmi nedostáva na Slovensku svoj priestor. V tejto spoločnosti nie je definované a naplnené, že deti majú právo na estetické vzdelanie a kultúru. Živí niekoľko bábkových divadiel, je niekoľko inscenácií pre deti a Národné osvetové centrum koordinuje niekoľko amatérskych detských súborov.

Divadlo *LUKUS* je jediným „kamenným“ divadlom pre deti a mládež, kde spolutvorcami sú deti a mládež a vďaka podpore Bratislavského samosprávneho kraja môže existovať.

Som presvedčená, že to nie je málo, ale je potrebné v tejto oblasti konať aktívnejšie a dynamickejšie.

Divadlo *LUKUS* má 35 rokov od svojho založenia. Je to úctyhodné číslo. Z jeho divadelnej "liahne" vyšlo mnoho súčasných profesionálnych umelcov. Bola to správna cesta. Som zástancom toho, aby vývoj v ktorejkoľvek oblasti nadväzoval na pozitíva predchádzajúceho obdobia. Som však presvedčená, že Divadlo *LUKUS* musí nastúpiť ďalšiu, dynamickejšiu etapu svojho vývoja, pretože súčasný stav je nevyhovujúci.

1. O PROJEKTE DIVADLA

1.1. CIELE DIVADLA **LUDDUS**

Prostredníctvom tvorivej dramatiky usilovať o optimálny rozvoj detskej osobnosti. Dramatická výchova vedie deti nielen k umeleckej činnosti, ale aj k samostatnému uvažovaniu a schopnosti svoj názor na úrovni formulovať, k demokracii, k prirodzenému vystupovaniu na verejnosti. Učí deti kultúre reči a pohybu, vedie ich k vytvoreniu správneho rebríčka kultúrnych a etických hodnôt.

V zásade treba dosiahnuť a podporovať:

- ❖ Rozvoj človeka a jeho vnútorného potenciálu
- ❖ Šírenie atmosféry porozumenia, humanity a mieru
- ❖ Rozvoj povedomia k ochrane kultúrneho dedičstva
- ❖ Vytvoriť netradičné kultúrno-vzdelávacie divadlo novej generácie
- ❖ Tvorivé dielne
- ❖ Podpora kultúrnej gramotnosti detí
- ❖ Neformálne vzdelávanie
- ❖ Voľno časové aktivity
- ❖ Podpora školského vzdelávania
- ❖ Divadelné show
- ❖ Divadelné diskusie: diváci + účinkujúci + odborník (drogy, sex, atď.)
- ❖ Vytvoriť NADÁCIU **LUDDUS**

1.2. CIEĽOVÉ SKUPINY

Na cieľovú skupinu detí a mládeže pôsobí Divadlo **LUDDUS** :

- a) priamo, pričom sa zameriava na rozvíjanie postupov, ktorých výsledkom sú – samotné predstavenia, záujmové krúžky, tvorivé dielne, hry, alternatívne postupy pre školskú výučbu atď.
- b) nepriamo, prostredníctvom ďalšej spolupráce s pedagógmi – odborními, metodickými konferenciami, seminármi, tvorivými dielnami atď.

1.2.1. predškolační + prvý stupeň ZŠ 1-8 rokov

> hry inscenované jednoduchou formou, aby tieto predstavenia bolo možné predviesť v akomkoľvek priestore (škôlka, telocvičňa a pod.). Pomoc zdolávať prekážku zvanú KOMUNIKÁCIA.

1.2.2. druhý stupeň ZŠ 8-14 rokov

> predstavenia, ktoré sú zamerané na problémy predpubertálneho a pubertálneho veku. Tu uplatniť princípy výučby – škola hrou. V tejto kategórii by sa mali uplatniť pôvodní slovenskí autori, ktorí by pomohli deťom v tomto veku zdolávať prekážku zvanú ŠKOLA.

1.2.3. 2.stupeň ZŠ + stredné školstvo 14-19 rokov

> vek uvedomenia si samého seba, svoj názor, prvé veľké city – formou nevťeravou a nevulgárnou. Tejto mládeži sa najmenej venujú médiá i autori a divadlo **LUÐUS** im musí pomôcť nájsť pôdu pod nohami. Pre túto kategóriu je určené aj experimentálne divadlo a časť svetovej tvorby. Pomoc zdolávať prekážku zvanú ŽIVOT.

1.3. NAPLŇANIE CIEĽOV

Základným predpokladom je vlastná divadelná činnosť v oblasti výchovy ku kultúre, zameraná na alternatívne vzdelávacie koncepcie, metódy, postupy v širokej transdisciplinárnej spolupráci odborníkov a priama spätná väzba divákov.

Divadlo sa musí otvoriť novým možnostiam, brať do úvahy vývoj médií a obrovský tlak, ktorý na deti vytvára televízia. Divadlo **LUÐUS** sa stáva dôležitým nástrojom estetickej výchovy a uvedomenia pre deti, aké dôležité je umenie v ich budúcom živote.

Deti sa v prvom rade musia naučiť vnímať divadlo, rozumieť jeho nástrojom.

LUÐUS = Inštitúcia na komunikáciu divadla a mladej verejnosti.

2. PROGRAM A FORMY REALIZÁCIE

UDUS = Agentúrne divadlo s pravidelným repertoárom

Divadelné predstavenia pre mládež a školy a organizuje ich návštevu

- Produkuje predstavenia s externými umelcami
- Sprostredkúva umelcov na prednášky v rámci estetickej výchovy
- Vydáva publikácie pre vzdelávanie v estetickej výchove
- Organizuje prehliadky detských amatérskych súborov

2.1. FREKVENCIA PREDSTAVENÍ

↓ 12 – 15 MESAČNE = cca 150 ROČNE

2.2. NOVÉ PROJEKTY - POČET PREMIÉR

↓ 4 – 5 PREMIÉR ROČNE

2.3. AUTORSKÉ ZÁZEMIE

- ↓ 20% pôvodní slovenskí autori
- ↓ 20% experimentálne divadlo – interaktívne predstavenia
- ↓ 60% svetová tvorba

2.4. FORMA PREDSTAVENÍ

Všetky predstavenia musia byť inscenované čo najlacnejšie, náznakovo a úsporne. Každá hra sa musí dať odohrať v akomkoľvek priestore pri daných podmienkach (priestor, svetlo, technické zabezpečenie).

V divadle sa však aj napriek tomu budú inscenovať hry, ktoré budú stavané na daný priestor divadla (dotiahnuť diváka do divadla).

2.4.1. Interaktívne predstavenia

> Cieľom nie je len pasivita diváka, ale najmä rozvoj vnútornej potreby poznávať, - kritické myslenie, - tvorivosť, - nájdenie vlastnej cesty k divadlu.

> Prostriedkom na to je **HRA**: spontánna, usmerňovaná s veľkou tvorbou pod vedením lektorov tvorivých dielní, či hercov na javisku.

2.4.2. Rozprávky inak

> V línii detskej tvorby oslovíme malých divákov hľadaním súčasných pôvodných rozprávok, nachádzaním neznámych či málo známych rozprávok a originálnym, hravým prístupom ku klasickým rozprávkam.

2.4.3. Mysli! Urob! Ukáž! Vytvor! Zahraj!

Program pre mládež a mladých divákov ponúkne rôzne základné typy programov:

- divadelné inscenácie
- scénické čítanie
- diskusie s odborníkmi a hercami po predstaveniach na páľčivé témy
- protidrogové hry
- vzťahy muž – žena, rodina, priateľstvo
- predstavenia spojené s hudobnou produkciou
- vzdelávacie predstavenia

2.4.4. Workshopy

a) Workshop priamo na školách – krátke skeče

b) Workshop 2x do roka v sídle divadla **LUDUS**

dlhšie divadelné útvary

Na dennom poriadku musí byť pravidelná spolupráca s mladými divadelnými tvorcami, predovšetkým s absolventmi vysokých umeleckých škôl. Talentovaní režiséri, výtvarníci, hudobníci a ďalší umelci dostanú v Divadle **LUDUS** príležitosť zmerať svoje sily, dostanú možnosť uplatniť svoju hravosť a fantáziu. Svojim osobitým prístupom vnášajú do tvorby pre deti prekvapivo nové pohľady, obdivuhodnú farebnosť a tak potrebnú sviežosť.

2.4.5. Vzdelávacie predstavenia

Priamo na školách i v divadle. Okrem komplexného prístupu – dôraz na dobrovoľnosť, aktívny záujem detí, kooperácia, medziľudské vzťahy. Dobrodružstvá – neuveriteľné príhody – Experimentáreň.

Dramatika – cesta ku kreatívnej osobnosti. Herectvo ako pomôcka k tvorivej sebarealizácii - rozvíjaniu osobnej kultúry, sebapoznania, neverbálnej komunikácie, vyjadrovacích schopností, seba prezentácie, zvládanie trémy, sebavedomé vystupovanie pred ľuďmi, základné komunikačné techniky a zručnosti, taktiky, moderná rétorika. Jednoducho divadlo ako nástroj sociálnej integrácie.

2.4.6. Spolupráca s TV

Prezentácia netradičných prístupov divadla **ludus**
v detských televíznych reláciách.

2.4.7. Účast' na festivaloch mládežníckeho divadla

- ✓ Raz ročne v marci usporiadať prehliadku detských a mládežníckych divadelných projektov v spolupráci s BSK, divadelným inštitútom, MK a MŠ (20. marca je Svetový deň divadla pre deti a mládež, Medzinárodná asociácia divadiel pre deti a mládež – ASSITEJ). Za účasti médií a novinárov.
- ✓ Festival SZENE BUNTE WÄHNE, Niederösterreich – cezhraničná regionálna spolupráca. Festival sa koná v mestách Horn, Zwettl, Krems, Jindřichův Hradec a mohol by byť aj v Bratislave. Aj vďaka tomuto festivalu sa v Rakúsku a Čechách zmenil termín divadlo pre deti na divadlo pre mladé publikum
- ✓ Festival JUGENDTHEATER 2.3. v Rakúsku, Bad Radkersburg
- ✓ Festival ARTLAB v Rakúsku, Graz

2.4.8. Projekty spolupráce

- I. Kontakt so školami umeleckého zamerania v regióne (zamerané na spoluprácu pedagógov a študentov na konkrétnych predstaveniach)
- II. Kontakt s ostatnými školami v regióne - prezentácie v rámci estetickéj výchovy

- III. Program pre školy – Interaktívne divadlo – Treba naučiť mladého diváka a aj účinkujúcich vnímať umenie a spisovnú slovenčinu a pomocou interaktívnych projektov dokázať sa aktívne zapojiť do tvorby.
- IV. Pre Divadlo **LUÐUS** je potrebné tiež vytvoriť spoluprácu so zahraničnými divadlami pre deti a mládež (Rakúsko, Česká republika, Maďarsko) aby sa konfrontovala práca pre detí aj formou výmeny tvorcov a talentov z okolitých regiónov.
- V. UNICEF – program boja proti xenofóbii, rasizmu, drogám a budovanie lokálpatriotizmu
- VI. Dôležitým krokom je získanie finančných zdrojov z EÚ – Kultúra 2000 a YOUTH, ktorí takéto projekty podporujú.

3. VLASTNÉ PRIESTORY DIVADLU

Divadlo **LUÐUS** v tomto čase končí svoje pôsobenie v priestoroch PKO. Je potrebné premiestniť ho do adekvátnych a dôstojných priestorov. Riaditeľ divadla v spolupráci s BSK a poslancami musí toto jediné profesionálne divadlo pre deti a mládež spolutvorené deťmi a mládežou presťahovať.

Z priestorov, ktoré by podľa môjho názoru, prichádzali v BA do úvahy:

- ➡ 1. DK Zrkadlový háj (Rovniankova ul.)
- ➡ 2. Spoločenský dom Nivy (Súťažná ul.)
- ➡ 3. DK Kramáre (Stromová ul.)
- ➡ 4. Iuventa (Karloveská ul.)
- ➡ 5. Istropolis (Trnavské mýto)
- ➡ 6. DK Dúbravka (Saratovská ul.)
- ➡ 7. Cultus Ružinov (Ružinovská ul.)
- ➡ 8. Stredisko kultúry BNM (Vajnorská ul.)
- ➡ 9. Divadelná sála Reduty (Mostová ul.)

Prípadne po dohode s developermi získať priestor v nových práve stavaných centrách na ľavom i pravom brehu Dunaja.

Je prirodzené, že v týchto otázkach musia Bratislavský samosprávny kraj ako zriaďovateľ, poslanci BSK a divadlo **LUDUS** úzko spolupracovať.

Divadlo by sa malo presťahovať do vlastného, trvalého priestoru, ktorý má javisko, zákulisie, tány, hľadisko, šatne, skladový priestor na kulisy a techniku, skúšobne a 2 kancelárie.

Nemalo by sa sťahovať do zastrčenej časti BA, nakoľko názov divadlo je od slova dívať sa a každé divadlo potrebuje diváka. Diváka, ktorý sa na vybraté predstavenie dostane bez komplikácií, bez hľadania a stresu. Keďže toto divadlo je určené deťom a mladým, musí byť ľahko dostupné. Taký divák je potom spokojný a divadlo si obľúbi.

4. FINANČNÉ ZABEZPEČENIE

Divadelné predstavenia sú finančne náročnou záležitosťou. Ako riaditeľka, určite nájdem sponzorov na projekty divadla. Taktiež mám kontakt na granty z mládežníckeho fondu YOUTH, ktorý podporuje mnohé projekty podobného zamerania aj v iných krajinách EÚ.

Myslím si, že rozpočet, ktorý divadlo LUDUS má pridelený z BSK, sponzorské a grantové peniaze, môžu veľmi pozdvihnúť úroveň divadla, skvalitniť inscenácie a tým pritiahnúť väčší počet divákov.

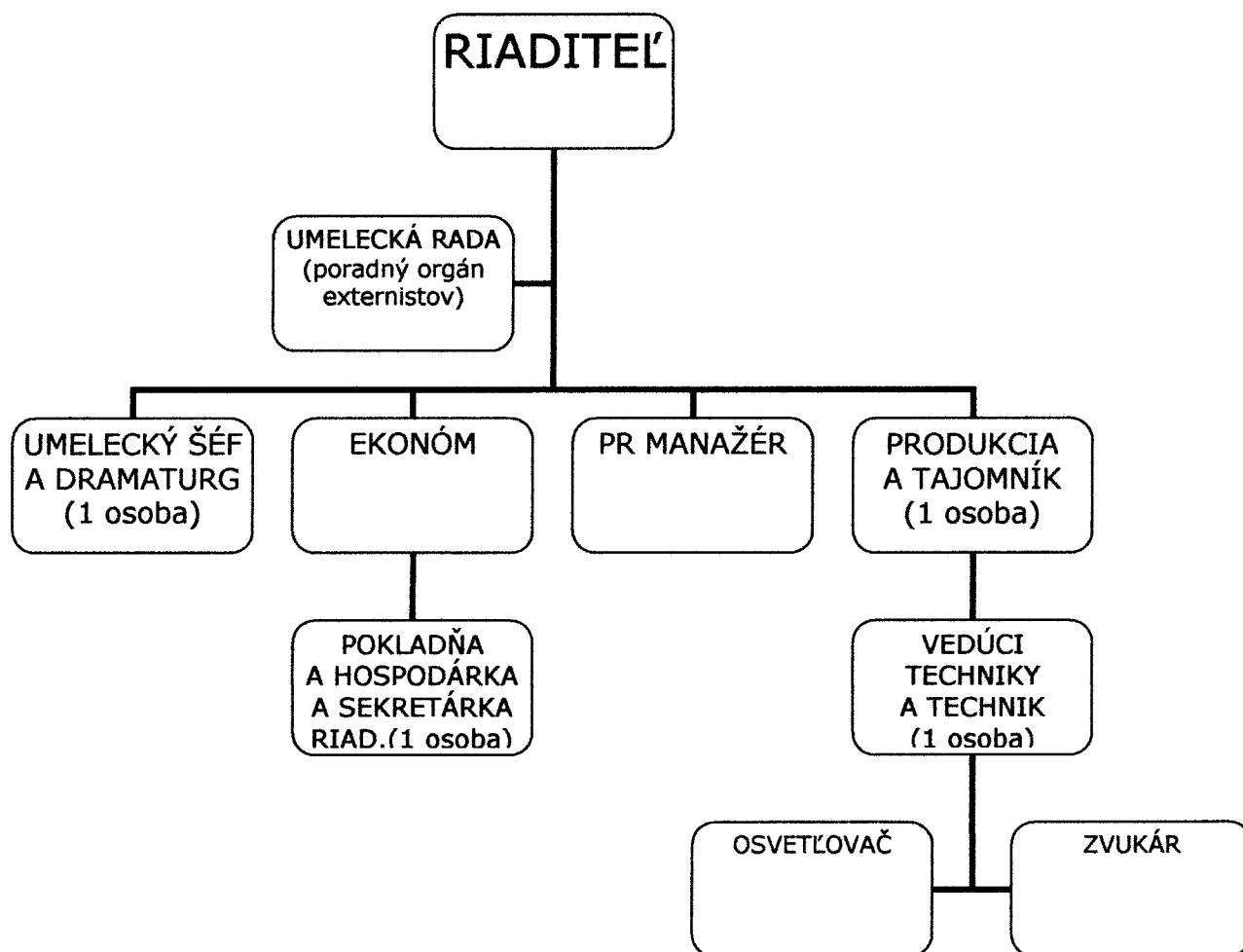
4.1. PR a SPONZORI

Je nutné Divadlo **LUDUS** pozdvihnúť a uviesť ho do povedomia širšej verejnosti. V tom veľmi pomôže dobré PR a médiá. Je nutné vytvoriť spoluprácu s médiami na tej úrovni, aby verejnosť informovali o dianí v Divadle.

Taktiež je potrebné pre skvalitnenie predstavení a prezentácie nájsť sponzorov, ktorí by finančne pomohli a podporili toto úsilie, nakoľko Samosprávny kraj v rámci rozpočtu nemôže a ani nemá toľko prostriedkov aby tento krok bol úspešný.

5. PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

5.1. PERSONÁLNA ŠTRUKTÚRA

Ostatní pracovníci by boli prizývaní k spolupráci na zmluvy. Ide o umeleckých pracovníkov, aj lektorov pre prípadné školenia učiteľov, či workshopy.

5.2. FUNKČNOSŤ DIVADLA

Je nutné vytvoriť PR manažéra Divadla **ludus** ktorý by ho svojimi aktivitami dostal do širšieho povedomia ako divadlo pre deti a mládež. Jeho úloha by nebola ľahká, nakoľko divadlo stráca dnešné priestory a musí prejsť do nových. Je nevyhnutné, naučiť diváka na novú lokalitu.

Divadlo **LUDUS** je zamerané na deti a mládež, na ich vnímanie umenia, estetickú výchovu a všeobecný rozvoj. V priestoroch divadla je poskytnutá možnosť prezentácie aj iných umeleckých druhov. Táto možnosť vyplýva zo spolupráce so školami s umeleckým zameraním v regióne. Vedenie divadla sa skladá z odborníkov, ktorí jeho činnosť koordinujú.

Nevyhnutnou podmienkou existencie divadla sú vhodné priestory. Vzhľadom k tomu, že terajšie priestory sú dočasné, je prvým krokom riaditeľa riešiť situáciu v spolupráci s Bratislavským samosprávnym krajom, poslancami a mestom Bratislava.

6. PÔSOBNOSŤ DIVADLA : CELÝ BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

Divadlo **LUDUS** by malo fungovať v rámci celého Bratislavského kraja. Navštevovať školy so svojimi predstaveniami a tým vplývať na mládež na ich svetonázor a smerovanie. Pre pedagógov vytvoriť školenia, aby sa dramatická tvorba dostala do škôl a pomocou nej zjednodušiť, skvalitniť výučbu. Dieťa si oveľa viac pamätá, keď niečo raz vidí, ako keď 10 krát prečíta. Dieťa nebude mať pocit únavy z vyučovacieho procesu, práve naopak, na vyučovanie sa bude tešiť. Je potrebné do programu divadla zaradiť bližšie kontakty s ostatnými školami v regióne, pravidelné hostovanie vo vhodných priestoroch v celom kraji. Myslím si, že je veľmi dôležité nadviazať spoluprácu s komunitnými divadlami, ako je napr. Divadlo z pasáže a pomocou spoločných projektov učiť deti, mládež, ale aj dospelých, stierať bariéry. K tomuto by podľa môjho názoru najlepšie dopomohli spoločné interaktívne predstavenia.

V spolupráci so zriaďovateľom je potrebné reagovať na situáciu v tejto oblasti pravidelne.

Týka sa to najmä systematického vytvárania vhodných podmienok pre existenciu divadla pre deti a definovania a realizácie nasledujúcich téz:

- I. Kultúrna politika štátu v tejto oblasti
- II. Priority Bratislavského samosprávneho kraja
- III. Koncepcia mesta Bratislava a jeho častí – participácia na existencii Divadla **LUKUS**
- IV. Medializácia problematiky
- V. Vytváranie alternatívnych zdrojov
- VI. Projekty v rámci európskeho regiónu

7. ZÁVER

Výchova ku kultúre a zachovanie kultúrnej identity je jednou z priorít EÚ. Je všeobecne známe, že rozvoj kultúrnej gramotnosti je dlhodobou investíciou a musí byť podporovaný regiónmi i vládou. Vo svete i v okolitých cezhraničných regiónoch sledujeme rozvoj v oblasti neformálneho kultúrneho vzdelávania, nových typov šírenia umenia nie len divadelného. Bolo by nešťastím kultúrnu lastovičku s vyše 30-ročnou tradíciou pochovať akýmsi experimentom.

Moja koncepcia je preto založená na dvoch pilieroch:

- > rozvinutie tradícií a
- > vybudovanie nových princípov koncepcie

Divadla **LUKUS** a naznačuje kroky smerujúce do širších súvislostí.

V Bratislave dňa 12.5.2006

Mgr.art. **DANA KURILLOVÁ**
DANA KURILLOVÁ